

Päätösten vaikutusten ennakoarvioiminen Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelmassa

Päätösten vaikutusten arvioinnista on säädetty useissa laissa ja kansainvälisissä sopimuksissa. Kunnat voivat kuitenkin itse päättää arviointien tekemisen tavoista. Kuopion kaupunginhallituksen antaman päätöstenvaikutusten arvioinnin ohjeen mukaan asian tullessa päätöksentekoon, siitä tehdään vaikutusten ennakoarviointi. Toimielinpäätösten yhteydessä ennakoarvioidaan päätöksen vaikutukset kaupungin strategian toteutumiseen, ihmisiin, lapsiin, ympäristöön ja ilmastoon, maaseutuun, kunnan talouteen ja henkilöstöön sekä yrityksiin. Vaikutusten arvioinnin tekeminen on osa virkavastuulla tehtävää valmistelutyötä.

Tavanomaista tarkempi arviointi lapsi- ja maaseutuvaikutusten osalta tehdään osana erilaisia esimerkiksi kaupunkitasoisia suunnitelmia ja ohjelmia, kuten laajaa palveluverkkoselvitystä. Tavanomaista tarkemmassa vaikutusten ennakoarvioinnissa arvioinnin tekemiseen osallistuu yleensä laajempi joukko asiantuntijoita, osana arviointia osallistetaan kuntalaisia ja arviointi tehdään sekä esitetystä päätöksestä että vähintään toisesta vaihtoehdosta, joka voi olla nykytila.

Lapsen oikeuksien sopimuksessa on määritelty neljä sopimuskohtaa niin sanotuiksi yleisperiaatteiksi. yleisperiaatteita ovat lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen, syrjimättömyys, lapsen oikeus tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen sekä lapsen edun ensisijaisuus. Kuopion kaupungin lapsivaikutusten arvioiminen perustuu päätösten vaikutusten tarkastelemiseen näiden yleisperiaatteiden kautta. Tavanomaista tarkemmassa lapsivaikutusten arvioinnissa vaikutuksia arvioidaan lasten ja aikuisten näkemysten, lapsenoikeuksien ja aiheeseen liittyvien selvitysten ja tutkimustiedon kautta. Maaseutuvaikutusten tavanomaista tarkempi arvio sisältää asiantuntijoiden näkemyksiä aiheeseen sekä asukkaiden ja palvelun käyttäjien osallistumisen prosessiin.

Palveluverkkosuunnitelmassa lapsi- ja maaseutuvaikutusten arvioiminen tehdään ohjeiden mukaisesti tavanomaista tarkempana. Keväällä 2025 valmistui ulkopuolisen asiantuntijan avulla Kuopion kaupungin ja seudun palveluverkoston selvitys. Palveluverkkoselvitys ja sen pohjalta laadittu palveluverkkosuunnitelma muodostavat kokonaisuuden. Selvitys muodostuu nykytilan analyysistä, tarpeista ja erilaisten vaihtoehtojen tarkastelusta sekä johtopäätöksistä ja kehittämisehdotuksista. Selvitysvaiheessa ei tehty päätösten vaikutusten ennakoarviointia, koska selvitys ei sisältänyt vielä päätöksentekoa.

Palveluverkkosuunnitelma viedään päätöksentekoon loppuvuoden 2025 aikana. Ennakkovaikutusten arviointiin osallistuu laaja joukko kaupungin asiantuntijoita. Vaikutusten arvioinnit tulevat olemaan päätöksentekijöiden käytettävissä päätöksentekovaiheessa.

Kuntalaisia on kuultu jo viime keväänä maaseutuvaikutusten arvioinnin työpajoissa Riistaveden, Maaninkajärven ja Karttulan Kissan koululuilla. Osana tarkempaa lapsivaikutusten arviointia Kuopion nuorisovaltuusto teki kyselyn perusopetuksen ja lukioiden oppilaskunnille, jotka saivat keväällä 2025 mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä selvitykseen.

Maaseutuvaikutusten kuntalaistyöpajojen koonnit sekä koonti lasten ja nuorten mielipiteistä palveluverkkoselvitykseen ovat päätösten vaikutusten arviointia tekevien asiantuntijoiden käytössä sekä kaikkien luettavissa kaupungin verkkosivuilla. Kuntalaisilla ja sidosryhmillä on parhaillaan mahdollisuus antaa jälleen kommentteja suunnitelmasta. Mielipiteen voi esittää monin eri tavoin, kuten esimerkiksi kuntalaisilloissa ja vastaamalla kyselyyn. Kaiken tämän tiedon ja arvioinnin pohjalta valmistuu lopullinen esitys palveluverkosta päätöksentekoon.

Kuopion kaupunki

PL 228 (Tulliportinkatu 31)

70101 Kuopio

Puhelin: 017 182 111

www.kuopio.fi

Y-tunnus: 0171450-7